

Vergaderjaar 2019–2020

33 529

Gaswinning

Nr. 718

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 januari 2020

Rijk en regio hebben op 5 juni 2019 afgesproken dat de versterking voor het aardbevingsgebied in Groningen sneller moet en dat de bewoners deze versnelling merkbaar moeten terugzien. De afgelopen maanden is hierover in het Versnellingssteam intensief overleg geweest tussen Rijk, regio en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Het resultaat hiervan, het Versnellingspakket, is tijdens het Bestuurlijk Overleg Groningen van 23 januari 2020 vastgesteld¹. Met het Versnellingspakket zijn de randvoorwaarden uitgewerkt op basis waarvan de versterkingsaanpak versneld kan worden. Naast de resultaten en voortgang van de versnellingsmaatregelen geeft dit een doorkijk naar de impact hiervan in 2020, zodat gemeenten dit kunnen betrekken bij hun planvorming. Hiermee geef ik uitvoering aan de motie van het lid Beckerman (Kamerstuk 35 300 XIII, nr. 88) en aan de toezegging tijdens het AO van 27 november 2019.

Op korte termijn betekenen de afspraken dat met de eerste pilotfase van de praktijkaanpak en de bouwimpuls circa 1100 woningen versneld in uitvoering gebracht kunnen worden, door bouwpartijen eerder te betrekken. In de bijlage is het volledige Versnellingspakket opgenomen². In deze brief licht ik, mede namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat, graag voor enkele maatregelen toe hoe deze volgens Rijk en regio gaan bijdragen om de versterkingsopgave te versnellen.

Versnellingsmaatregelen

De afgelopen periode is door Rijk, regio en de NCG onder andere gewerkt aan de praktijkaanpak (voorheen aannemersvariant) en typologiebenaandering. Bij de praktijkaanpak zijn zowel de aannemer als de bewoner vanaf de start betrokken bij het versterkingsproces. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de motie van de leden Van der Lee en Beckerman

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

(Kamerstuk 33 529, nr. 603) gericht op zoveel mogelijk ruimte voor bewoners bij versterking. De aannemer en constructeur beoordelen op basis van hun kennis en ervaring of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet en welke maatregelen nodig zijn om een gebouw te versterken. Door vroegtijdige betrokkenheid heeft een bewoner meer invloed op de versterking van de woning en kunnen eventuele aanvullende wensen, zoals een nieuwe aanbouw, aan het begin van het versterkingsproces worden geïdentificeerd. Met de praktijkaanpak beogen we via twee wegen versnelling te realiseren. Het hele traject wordt belegd bij één partij, dit verkort het proces van opname tot oplevering van een versterkte woning. Ten tweede vergroot de praktijkaanpak het aantal gebouwen dat beoordeeld kan worden, doordat minder aanspraak wordt gemaakt op de beperkte capaciteit van ingenieursbureaus. In het eerste kwartaal van 2020 wordt er gestart met de eerste 250 adressen. Wanneer de eerste fase succesvol verloopt en het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) de praktijkaanpak valideert, kan de praktijkaanpak verder worden uitgebreid naar 1.000 adressen.

Naast de praktijkaanpak wordt ook met de typologiebenadering het versterkingsproces versneld. In deze benadering wordt op basis van gemeenschappelijke kenmerken van gebouwen bepaald of ze aan de norm voldoen. Als een gebouw niet aan de veiligheidsnorm voldoet wordt een standaardmaatregelenpakket bepaald. Maatwerk blijft nodig, maar doordat gebouwen niet meer individueel worden doorgerekend en door het standaardiseren van maatregelen kan snelheid worden gemaakt. Deze benadering leidt in twee opzichten tot versnelling voor bewoners. De beoordelingsfase voor een adres is korter en daarnaast wordt door de standaardmaatregelen snelheid in de ontwerp- en uitvoeringsfase behaald. De eerste typologieën zijn bij het ACVG voor validatie voorgelegd. De typen die door de NCG zijn geïdentificeerd, omvatten gezamenlijk circa 50% van de werkvoorraad. De typologiebenadering kan tevens worden benut voor de praktijkaanpak.

Vergroten en versnellen uitvoeringscapaciteit

Daarnaast wordt gewerkt aan een Bouwakkoord; in dat kader wordt door bouwers een Bedrijfsbureau ingericht om hun beschikbare bouwcapaciteit inzichtelijk te maken, een constantere stroom aan bouwwerk te organiseren en daardoor de markt over de volle breedte optimaal te betrekken bij het uitvoeren van de versterkingsoperatie. Het Bedrijfsbureau verzorgt de werkvoorbereiding (van opname tot ontwerp en/of van liggend advies tot ontwerp) en coördineert het proces van de uitvoering. Door aan de voorkant de werkvoorraad inzichtelijk te hebben ontstaat er een constante stroom aan werkzaamheden en kan het Bedrijfsbureau capaciteitsgarantie bieden. Dat maakt het ook voor kleinere bouwbedrijven makkelijker om aan te sluiten. Het Bedrijfsbureau bestaat in eerste instantie uit vertegenwoordigers van zes regionale bouwbedrijven (B6) met als uitgangspunt dat dit gaandeweg verder wordt opengesteld voor de markt en ook lokale aannemers volop betrokken worden. Inmiddels is een eerste tranche versterkingsadviezen reeds bij hen belegd om samen met de gemeenten en NCG tot een uitvoeringsvoorstel te komen. Begin februari 2020 wordt samen met de bouwbedrijven de impuls voor het Bouwakkoord getekend. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een lange termijn akkoord met als doel de marktbenadering structureel vorm te geven, de marktcapaciteit in de bouw maximaal te kunnen benutten en overeenstemming te bereiken over de werkwijze en contracteerwijze van de totale versterkingsopgave. Om dit goed te kunnen doen is deze eerste stap nodig. De bewoner/eigenaar krijgt in alle gevallen de mogelijkheid zelf een aannemer te kiezen voor de realisatie. Ook zit de bewoner/eigenaar met deze aanpak veel eerder aan tafel met de aannemer om individuele wensen te

bespreken en samen te werken aan een veilig woning. Parallel aan dit spoor worden uiteraard ook in deze fase projecten uitgezet bij andere bedrijven dan de genoemde B6 via het reguliere versterkingsproces.

Om het reguliere versterkingsproces te versnellen heeft de NCG nieuwe afspraken met ingenieursbureaus gemaakt, met heldere prestatieafspraken. Op deze manier wordt er meer verantwoordelijkheid gelegd bij ingenieursbureaus voor het tijdig opleveren van beoordelingen van hoge kwaliteit. Daarnaast wordt het aantal opdrachten tussen partijen zoveel mogelijk geminimaliseerd, en krijgen ingenieursbureaus regie over de herstelwerkzaamheden bij uitgebreide inspecties.

Een deel van de versterkingsopgave betreft woningcorporatiebezit, die zelf als opdrachtgever fungeren richting bouwbedrijven. Om dit proces goed in te richten vindt overleg plaats met woningcorporaties. Samenwerking is van groot belang, zeker indien de versterkingsopgave wordt gekoppeld aan bredere opgaven zoals gebiedsontwikkeling of herstructurering.

Een deel van de liggende versterkingsadviezen is belegd in speciale programma's zoals het zorgprogramma, het scholenprogramma en het Erfgoedprogramma. Door de opgave via deze programma's te benaderen zijn wij ervan overtuigd dat de versterkingsopgave naast veiligheid ook toekomstbestendigheid kan bieden.

Bewonersvriendelijk versterkingsproces

Een ander element waar het Rijk gezamenlijk met de regionale overheden erg aan hecht is het tijdig betrekken van de bewoners. De versterkingsopgave heeft een grote impact op de bewoners in Groningen. Het is daarom van belang dat de bewoners grip hebben op de opgave van hun huis en hun omgeving. Het is voor de bewoners belangrijk dat ze ruimte hebben om keuzes te maken in wat er met hun huis gebeurt. De afgelopen periode is daarom ruimte geboden aan eigen bewonersinitiatieven, zoals binnen batch 1588. We zullen samen met de bewoners bezien hoe we de opgedane ervaring kunnen betrekken in de toekomst. Daarnaast is in het kader van het wetsvoorstel Versterken ook gekeken naar het bieden van ruimte voor bewonersinitiatieven.

Ook wordt binnenkort het loket geopend voor een opname op verzoek. De NCG beoogt het opnameloket te openen op 1 maart 2020. Bij dit loket kunnen bewoners zich melden wanneer zij behoefte hebben aan een opname. De NCG zal aan de hand van enkele criteria beoordelen of een gebouw opgenomen dient te worden. Indien een opname daartoe aanleiding geeft, kan er direct gestart worden met een verdere beoordeling conform het reguliere opname- en beoordelingsproces. In het Versnellingspakket in de bijlage wordt verder ingegaan op het verbeteren van het bewonersperspectief, onder door de waardedalingregeling, het Koopinstrument en de nieuwbouwregeling.

Eén uitvoeringsorganisatie

Door onder meer de werkzaamheden van het Centrum Veilig Wonen (CVW) per 1 januari te integreren in de NCG, is de uitvoering per 1 januari publiek gemaakt. Door de uitvoering in één hand te nemen kan er meer snelheid gemaakt worden en wordt de uitvoering eenduidiger. Alle uitvoeringswerkzaamheden vallen nu onder één uitvoeringsorganisatie: de Nationaal Coördinator Groningen. De NCG heeft inmiddels de werkzaamheden van het CVW volledig overgenomen. Rond de 140 medewerkers van het CVW zijn overgekomen naar de NCG. De uitfasering van CVW en de opbouw van de NCG is complex, de komende tijd bouwt

de uitvoeringsorganisatie verder op en dalen de nieuwe medewerkers in. Dat zal de komende tijd ook nog de nodige aandacht vragen, gelet op de opgave die voorligt.

Dashboard

Al eerder heeft uw Kamer een dashboard ontvangen met een totaaloverzicht (Kamerstuk 33 529, nr. 695). Dit is nu beschikbaar op gemeentelijk niveau. Een cijfermatige uitsplitsing per gemeente gaat als bijlage bij deze brief³. Dit is wat ons betreft een eerste stap. De afgelopen periode is hard gewerkt aan het inzichtelijk maken en het valideren van de gegevens over de voortgang van de versterking binnen de afzonderlijke gemeenten en van de versterking in haar geheel. Doordat in het verleden niet alle (voortgangs)gegevens bij één organisatie waren belegd, was er geen sprake van een eenduidig begrippenkader of integraal overzicht. Nu dit inzicht verbeterd is en het begrippenkader eenduidig wordt, is in overleg met de gemeenten gewerkt aan een verdere doorontwikkeling zodat het toegankelijk is voor de bewoners, en ook uw Kamer, om de voortgang te volgen. De komende tijd wordt door de NCG verder gewerkt aan dit dashboard en de verrijking van de voortgangscijfers. Het publieke dashboard zal vooruitlopend hierop wel alvast maandelijks worden gepubliceerd op de website van de NCG.

Vooruitblik op 2020

In 2019 is er gewerkt om via verschillende wegen versnelling aan te brengen in de versterkingsoperatie. In vergelijking met het dashboard dat als bijlage bij de Kamerbrief van 16 oktober 2019 (Kamerstuk 33 529, nr. 695) is meegestuurd, is nu zichtbaar dat deze versnelling in het laatste kwartaal van 2019 in de opname en beoordelingsfase ook daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. In het laatste kwartaal van 2019 hebben circa 1.000 opnames en 500 beoordelingen plaatsgevonden. Dit is net iets meer dan in de prognose zoals in oktober naar uw Kamer is verstuurd. Als deze lijn wordt doorgezet dan is de ambitie van 4.000 opnames en beoordelingen per jaar haalbaar. Voor 2020 is reeds een groot deel hiervan door de NCG uitgezet in opdrachten naar de markt. Duidelijk wordt dat we voortgang boeken, het tempo in de versterkingsopgave is echter nog niet zoals wij als Rijk en regionale overheden het willen.

De uitdaging voor 2020 is om naast de versnelling ook de transparantie verder te vergroten zodat bewoners weten waar ze wanneer aan toe zijn en tijdig worden betrokken. De wet Versterken, waarmee de Tijdelijke wet Groningen wordt aangevuld, wordt op korte termijn naar de Raad van State gestuurd. Deze levert hier ook een belangrijke bijdrage aan. Zoals eerder aan uw Kamer gemeld (Kamerstuk 33 529, nr. 695) zetten we in op een opname en beoordelingscapaciteit van 4.000 gebouwen dit jaar, gekeken naar de realisatie in het laatste kwartaal van 2019 lijkt deze ambitie haalbaar. Het uiteindelijke doel is om ook de uitvoeringscapaciteit hierop aan te laten sluiten. Dit is ook het uitgangspunt dat de gemeenten en de NCG hanteren ten behoeve van hun planvorming. Het Versnellingspakket en in het bijzonder het oprichten van een bedrijfsbureau en de praktijkvariant moeten hier een goede impuls aan geven als aanvulling op de reguliere trajecten.

Door de veranderingen die we in 2019 hebben geïmplementeerd is er al versnelling gekomen in de opname- en beoordelingsfase. Met de versnellingsmaatregelen die we de afgelopen maanden hebben ontwikkeld en aan het implementeren zijn zetten we in op verdere

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

versnelling, om zo ook de daadwerkelijke tempo te maken met de versterking.

Ik hecht er wel waarde aan om op te merken dat de daadwerkelijke versterking, zeker waar het om grootschalige versterking of sloop-nieuwbouw gaat, projecten zijn die vaak langer dan een jaar duren, zowel in de plan-fase als de daadwerkelijke uitvoering en dus meerjarig capaciteit vragen van bouwbedrijven. Dit zal dus zijn weerslag hebben op de daadwerkelijke realisatie voor 2020.

Het Staatstoezicht op de Mijnen heeft te kennen gegeven binnenkort een voortgangsrapportage ten aanzien van de versterkingsopgave aan te bieden. Hier betrekken ze ook de versnellingsmaatregelen bij. Ik zal deze met een reactie aan uw Kamer aanbieden. Rijk, regionale overheden en de Nationaal Coördinator Groningen zijn van mening dat dit pakket aan maatregelen zorgt voor een versnelling van de versterkingsoperatie, we zetten er gezamenlijk onze schouders onder om deze versnelling in de praktijk aan te brengen. Ik zal uw Kamer uiteraard periodiek informeren over de voortgang en de betekenis daarvan voor de versterkingsopgave.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops